

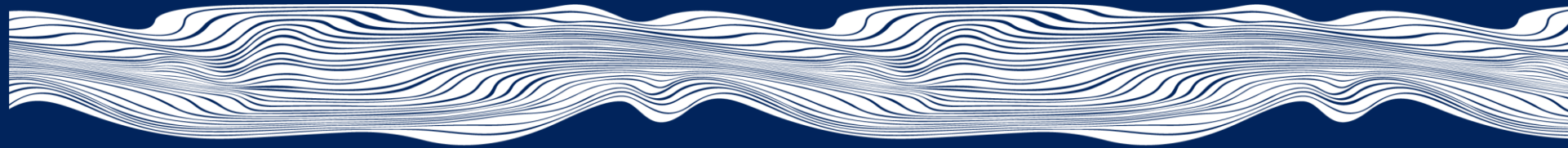

Vetenskapsrådet

Skolans vetenskapliga grund Ekosystem och forskarutbildning

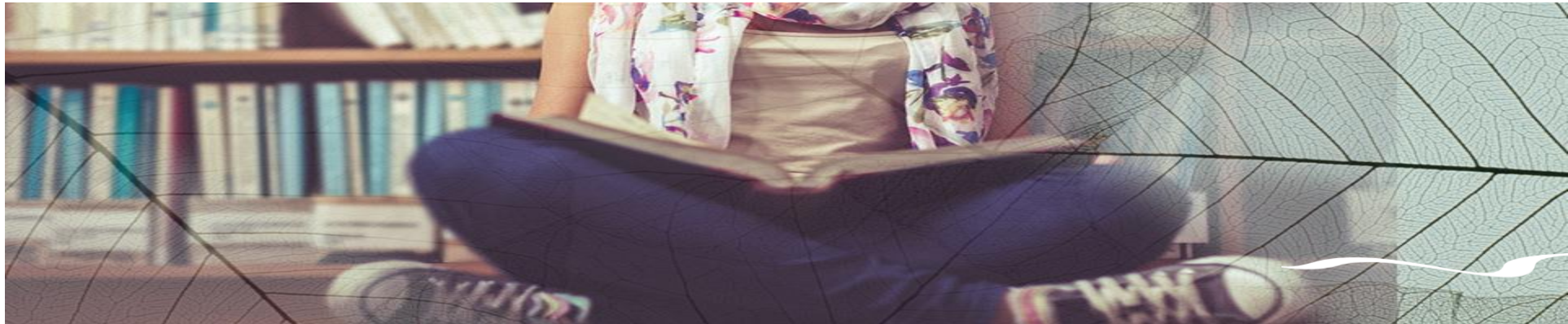
Eva Björck & Kerstin Nordstrand

2017-05-31

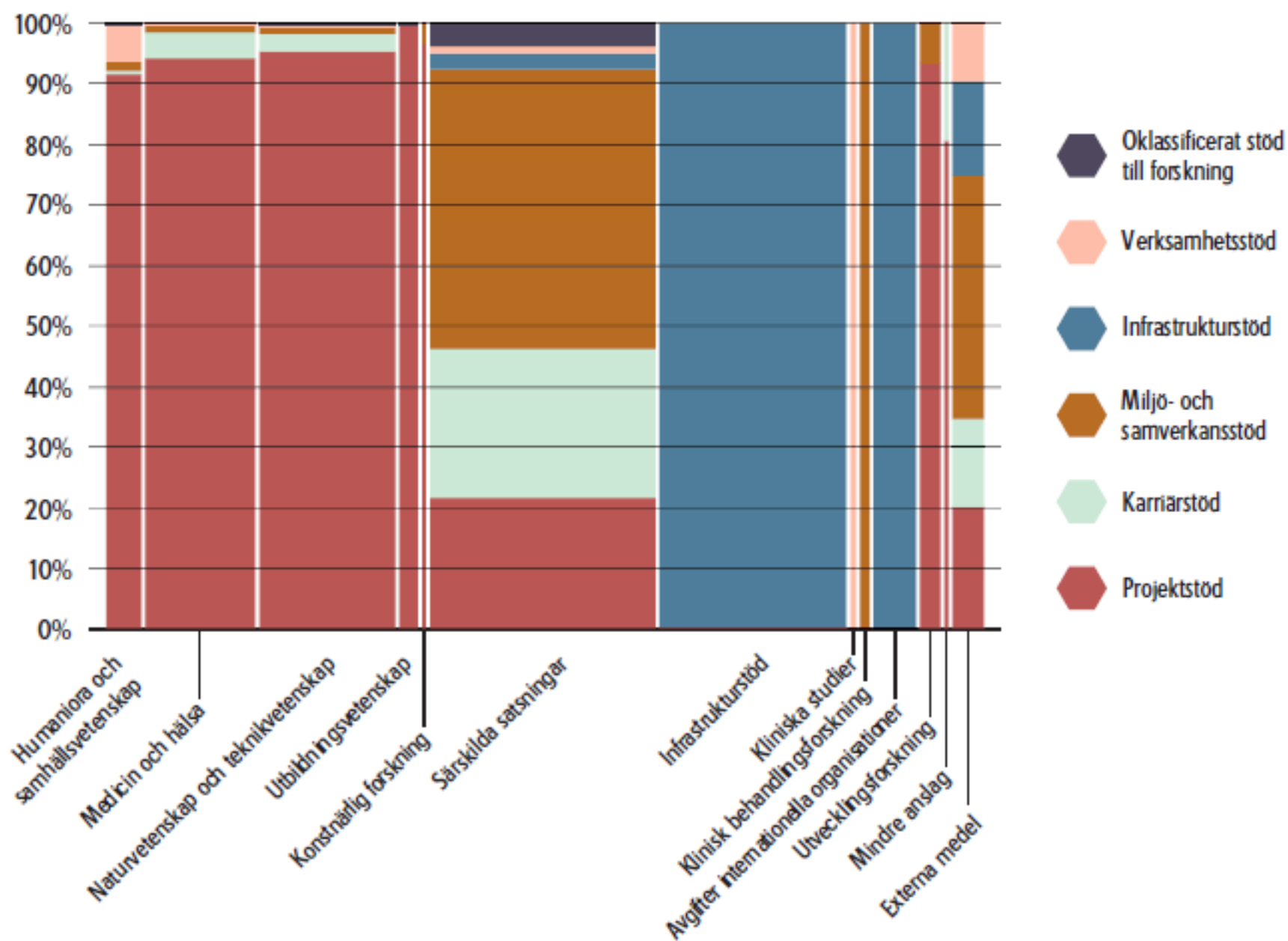
Utbildningsvetenskap berör många!

- 1 900 000 miljoner barn och unga – från förskola till gymnasium
- 260 000 förskollärare och lärare i skolan – Sveriges största arbetsplats
- 406 000 studenter i universitet och högskola (244 000 kvinnor, 162 000 män)
- 75 300 anställda inom högskolesektorn (39 000 kvinnor, 36 300 män)
- 34 500 undervisande och forskande personal (15 200 kvinnor, 19 300 män)
- 13 000 nya studenter på lärarutbildningarna (2014), den största utbildningen
- Xxxxxxx? livslångt lärande

FIGUR 1. ÖVERSIKT VETENSKAPSRÅDETS FORSKNINGSSTÖD 2016

Källa: Tabell II-A (avsnitt 2.7). Anmärkning: I figuren fördelas forskningsstödet på källa baserad på anslag, villkor till anslag, anslagsposter och externa medel. En närmare specifikation av särskilda satsningar återfinns i tabell IV, avsnitt 2.7.

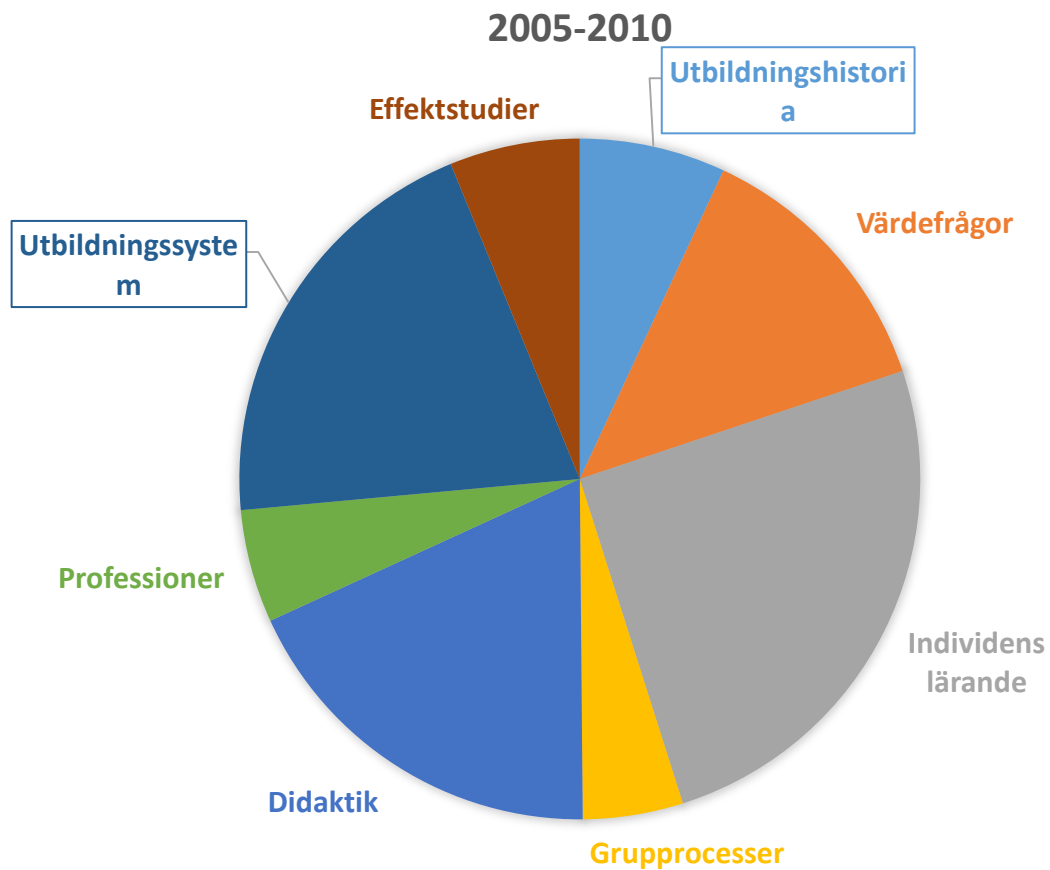
Forskningsinriktning för utbildningsvetenskap

- Grundläggande forskning inom utbildningsvetenskap av högsta vetenskapliga kvalitet - forskning som handlar om lärande, undervisning, utbildning, fostran och bildning och bidrar till kunskapsutveckling inom området.
- Skolans och förskolans utveckling lyfts särskilt fram i uppdraget till UVK.
- Inom utbildningsvetenskap studeras undervisning, lärande och kommunikation, didaktik och ämnesdidaktik, sociala och kulturella aspekter på utbildning, utbildningspolitik, utbildningssystem och organisation.
- Forskningen bedrivs inom flera olika vetenskapliga discipliner och bidrar till kunskapsutveckling och förstärker den vetenskapliga grunden för utbildning.

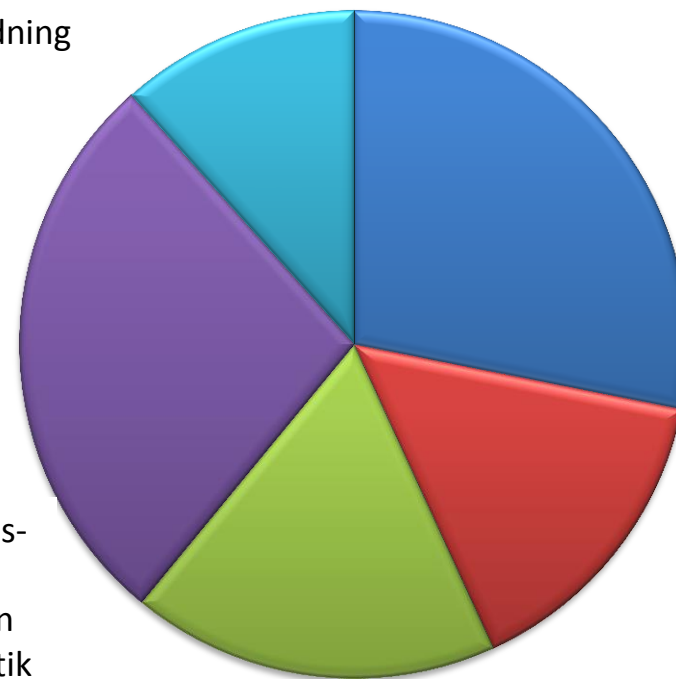
Utbildningsvetenskaplig forskning

2005-2010

2009-2013

Professioner och
professions-
utbildning

Utbildningspolitik,
utbildningssystem och
organisation av utbildning

Utbildningens sociala
sammanhang

Ämnes-
och
allmän
didaktik

Undervisning, kommunikation
och lärande

SKOLFORSKNINGENS EKOSYSTEM

Finansiering

Universitet/
högskolor
Kommuner
Privata skolhuvudmän
Forte
VINNOVA
RJ
KK-stiftelsen

Aktörer

Läraryrkets
konventet
SUHF
UKÄ
SKL
Friskolornas riksförbund
Läraryrkets förbundet
Lärarnas riksförbund
Skolledarförbundet
SULF
IFOUS
IFAU
RUC
V&A

.....

Internationellt Finansiering

NordForsk
EU - Horizon 2020
MSCA

.....
Erasmus+

.....

Aktörer

EU
OECD
UNESCO
UNICEF
Världsbanken

.....

Insatser för att stärka skolans vetenskapliga grund

- Vetenskapsrådet, Utbildningsvetenskapliga kommittén
 - Grundläggande forskning
 - Projekt
 - Särskilda satsningar
 - Forskarskolor
 - Tematiska inom bristområden
 - För förskollärare och lärare
 - För lärare inom lärarutbildningen
- Lärarutbildningen - basmedel
 - Disputerade lärare
 - Forskningsmiljöer på lärosätena
 - Koppling utbildning och forskning
 - Samverkan med förskola - och skola
- Skolforskningsinstitutet
 - Sammanställa forskningsresultat
 - Forskningsmedel för praktknära forskning
- Försöksverksamhet med praktknära forskning
 - Utveckla och pröva olika modeller för långsiktig samverkan mellan universitet och högskolor och huvudmän inom skolväsendet kring praktknära forskning.
 - Uppsala, Karlstad, Göteborgs och Umeå universitet
 - Andra universitet och högskolor - bjuds in

Utredningar

Skolkommissionen

- Den generella forskningskapaciteten behöver stärkas för att kunna möta skolväsendets och lärarutbildningarnas behov. Detta innefattar en långsiktig satsning på uppbyggnad av grundforskning såväl som stöd för uppbyggnad av praktiktäna forskning.
- Forskning med förankring såväl i skolans verksamhet som i den grundläggande forskningen, stärker skolans vetenskapliga grund.
- Utbildningsvetenskap borde ses i ett bredare perspektiv än bara skolans och lärarutbildningens.
- Lärarutbildningen bör finnas integrerad i det breda forskningssystemet.

Statliga utredningar

- Ökad samverkan kring praktiktäna forskning för stärkt vetenskaplig grund i skolväsendet.
Dir 2016:00 – regeringsbeslut 17 mars 2017
- Organisationsöversyn av de statliga myndigheterna inom skolväsendet (Dir 2017:37) -
regeringsbeslut 30 mars 2017

Forskarskolor

Bidrar till utveckling av det utbildningsvetenskapliga området:

- Utvecklar skolans vetenskapliga grund - lärare i förskola och skola
- Utvecklar lärarutbildningens vetenskapliga grund - lärare inom lärarutbildningen
- Tillgodoser bristområden med forskning
- Samverkan mellan seniora forskare, doktorander, licentiander och olika aktörer inom förskola/skola kring forskning och skolutveckling.
- Mång- och tvärvetenskapliga ansatser i nationella forskarskolor
- Bidrar till att främja återväxten inom forskningen
- Bidrar till att stärka professionens vetenskapliga kunskapsbas

UVK forskarskolor 2017-2023

Nationell forskarskola

UVK-initiativ

Doktorsexamen

Medel för utbildningen

4 år 2018-2021

12 miljoner kronor per år

Stängde april 2017

Inriktning

Bristområden

Lärare och förskollärare

Regleringsbrevet för 2017

Licentiat examen

Medel för utbildningen

4 år 2018-2021

15 miljoner kronor per år

Anställda inom lärarutbildning

Forskningspropositionen 2017

Doktorsexamen

Medel för utbildningen och löner till doktorander

4 år 2017 - 2021

10 miljoner per år

4 år 2018 - 2021

10 miljoner per år

Öppnar 31 maj och stänger den 29 augusti 2017

4 år 2020-2023 – utlysning 2019

Ökning med 70 miljoner per år

Öppnar 31 maj och stänger den 29 augusti 2017

UVK Forskarskola inom utbildningsvetenskap

- **Syftet med bidraget är att stärka kompetensen inom området utbildningsvetenskap och öka samverkan nationellt och internationellt genom att bidra till forskarutbildningsaktiviteter.**
- **Vetenskapsrådet premierar forskning av högsta vetenskapliga kvalitet i nationell konkurrens.**
- **Ansökningar av hög kvalitet inom vissa områden med stora behov av uppbyggnad av forskningskapacitet kommer att prioriteras inom utlysningen.**

Syfte och inriktning

Att skapa en utbildningsstruktur för att stödja en ny generation forskare och forskningsledare med internationell erfarenhet

Att skapa livskraftiga forskningsmiljöer och vetenskapligt mervärde

Att stärka rekryteringsbasen och kvaliteten inom området

Att bidra till nationellt och internationellt nätverksbyggande

- ***Kvantitativt inriktad utbildningsvetenskaplig analys***
- ***Specialpedagogik -inklusion***
- ***Digitala teknologier i utbildning***
- ***Ämnesdidaktisk forskning inom bristområden***

Forskarskolor för lärare och förskollärare

Regeringen har sedan 2008 gjort fyra satsningar på forskarskolor till licentiat-examen för lärare och förskollärare.

Sammanlagt 33 forskarskolor har finansierats genom satsningarna.

Den senaste utlysningen gjordes 2012 och dessa bidrag betalades ut till och med 2016.

I regleringsbrevet för Vetenskapsrådet för 2017 finns fortsatt uppdrag att finansiera forskarskolor av denna typ.

Utlysning, beslut och första utbetalning av dessa medel måste därför ske under 2017.

RIKSDAGENS UTBILDNINGSPÅSKOTT 2017

Forskarskolor för lärare och förskollärare – en uppföljning av fyra statliga satsningar

”Majoriteten av de ansvariga för forskarskolor bedömer att de statliga satsningarna på forskarskolor för lärare och förskollärare kan bygga upp skolans och förskolans kunskapsbas. Flera framhåller dock att det förutsätter att huvudmännen tar vara på kompetensen. Ett par anför att den stora vinsten ligger på individnivå.”

”De flesta ansvariga för forskarskolor bedömer att de statliga satsningarna på forskarskolor för lärare och förskollärare ger en ökad koppling mellan verksamheten i skolväsendet och aktuell forskning.”

Forskarskolor för anställda lärare inom lärar- och förskollärarytbildningen vid universitet och högskolor

Forskarskola för ökad forskningsanknytning inom lärarutbildningarna

- En viktig del i att säkra kvaliteten i högskoleutbildning är tillgången till forskarutbildade lärare.
- Att studenter genomgår utbildning med tydlig forskningsanknytning innebär att de kan ta med sig ett vetenskapligt förhållningssätt även när de inträder i arbetslivet.
- Därmed bidrar de till att stärka den vetenskapliga grunden för utbildningen i skolväsendet.

”Satsningen ska bidra till att stärka forskningsanknytningen i lärar- och förskollärarytbildningen och att utöka utbildningskapaciteten med bibehållen kvalitet.”

I budgetpropositionen för 2017 föreslår regeringen samtidigt en kraftig utbyggnad av lärar- och förskollärarytbildningarna.

Ansökan forskarskola för lärarutbildare 2017-2018

Inriktning

Ska avse ämne eller tema relevant för lärar- och förskolläraryrkesutövningen och lärares och förskollärares yrkesutövning

Forskarskolan ska:

- vara knuten till ett lärosäte som har huvud- och samordningsansvar
- drivas av minst tre universitet/högskolor i samverkan
- vara knuten till lärarutbildning och/eller förskolläraryrkesutövning hos medverkande universitet/högskolor
- ha närhet till väl fungerande och stimulerande forskningsmiljö/er med internationell anknytning
- ha ett strukturerat utbildningsutbud med gemensamma kurser och seminarier av hög vetenskaplig och pedagogisk kvalitet som ska vara nationellt och med fördel internationellt tillgängligt
- ha tydlig organisation och ledning, inkluderande en styrelse eller styrgrupp med överordnat ansvar för kvalitetssäkring av forskarskolans verksamhet i samverkan mellan deltagande institutioner
- ha tillräckligt nationellt underlag av forskarstuderande

Forskarskolor för anställda lärare inom lärar- och förskolläraryrket vid universitet och högskolor 2020-2023

Förberedelser
2017

Planering
Information
Omvärldsanalys
Statistik
Referensgrupp

Förberedelser
2018

Planering
Hearing
Konkreta förslag
Förankring

2019
Utlysning

Beredning
Besked
november

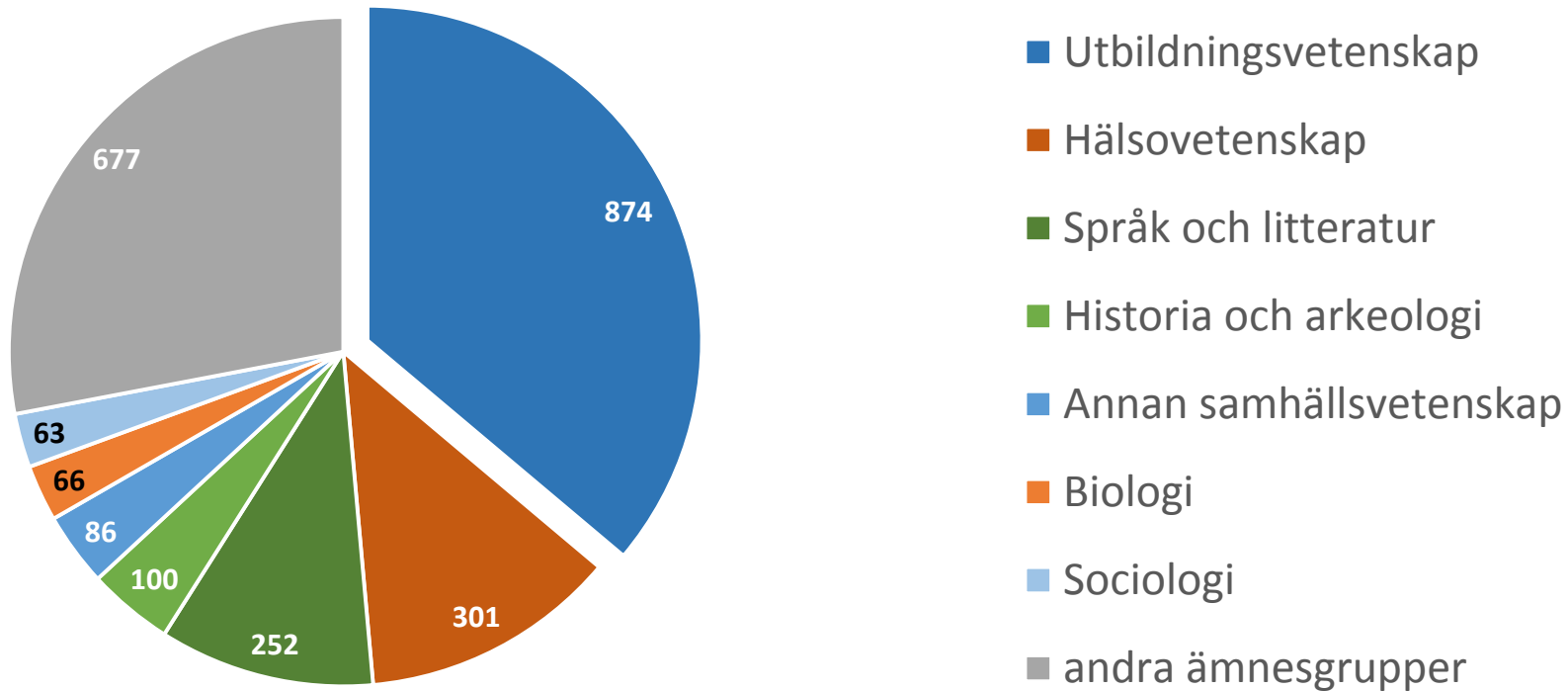
Start 2020

Förberedelser för uppdrag

- Framtagande av statistik kring disputerade som undervisar på lärarutbildningar
- Kontakter för information, erfarenhetsutbyte och idéer kring utformning
 - SUHF:s arbetsgrupp för lärarutbildning - Lärarutbildningskonventets ordförande och vice ordförande ingår i denna grupp.
 - Lärarutbildningskonventet – möte med ordförande
 - Möte med skolkommissionens ordförande
 - Möte med ledare av NAFOL, forskarutbildning av anställda vid den norska lärarutbildningen som pågått i ett tiotal år
 - Kontakter med ledningen för försöksverksamheten avseende forskningssamarbeten med kommuner och friskolor
 - Presentation i utbildningsutskottets seminarium om forskarutbildning på en vetenskaplig grund – forskarskolor för lärare och förskollärare
 - Planering av möten med referensgrupp av nyckelpersoner i tidigare satsningar på forskarskolor inom olika ämnesområden samt för förskollärare- och lärare
- Förberedelser avseende beredning av ansökningar
 - Organisation av beredningsprocessen
 - Tillsättning av expertpanel för granskning av ansökningar
 - Tidsplanering av utlysning och beredning

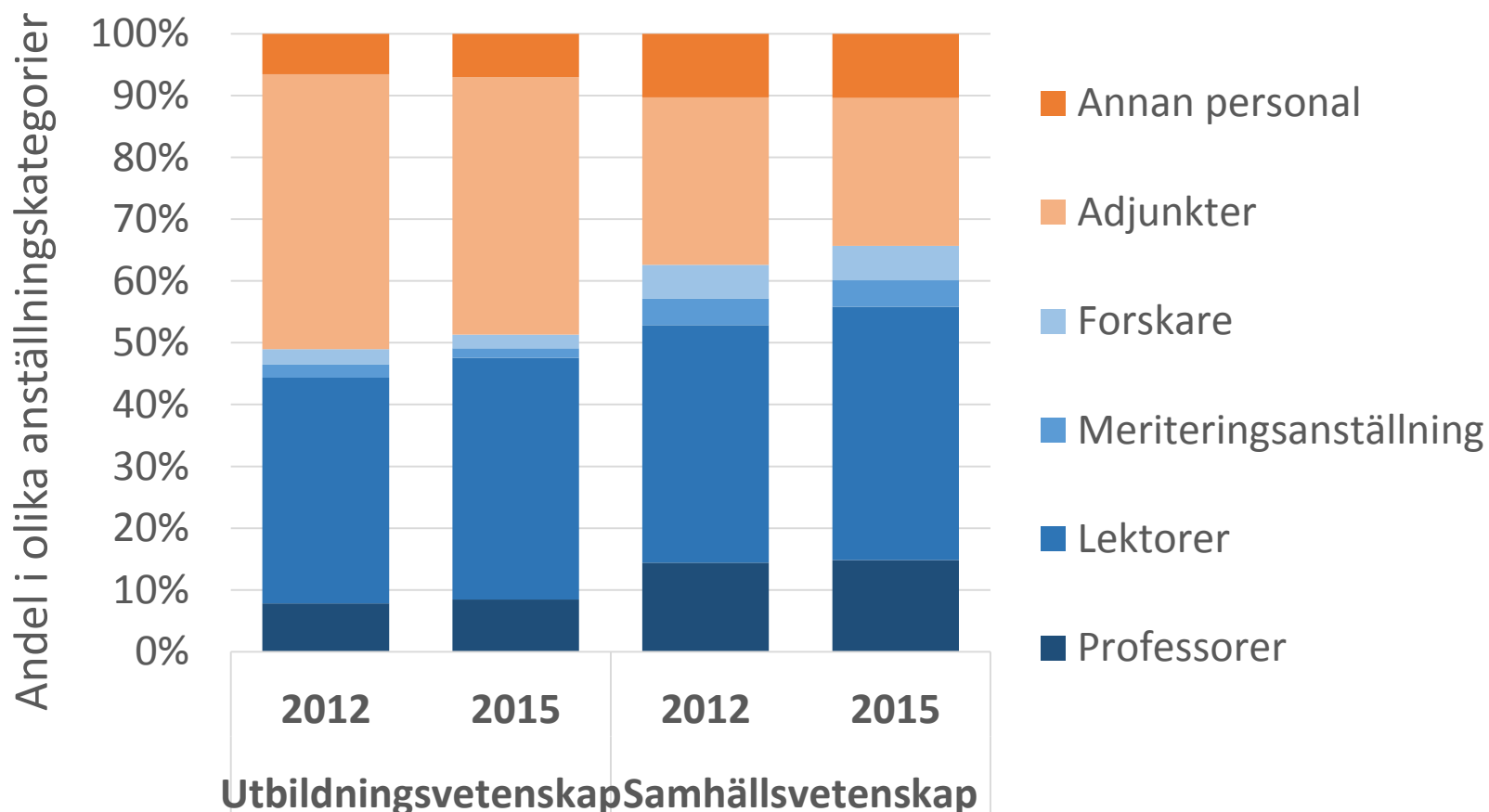
FoU-personal i högskolan med lärarutbildning eller annan pedagogisk utbildning

Antal av högskolans personal med forskarutbildning och en grundutbildning som lärare eller annan pedagogik, år 2015. Källa: SCB.

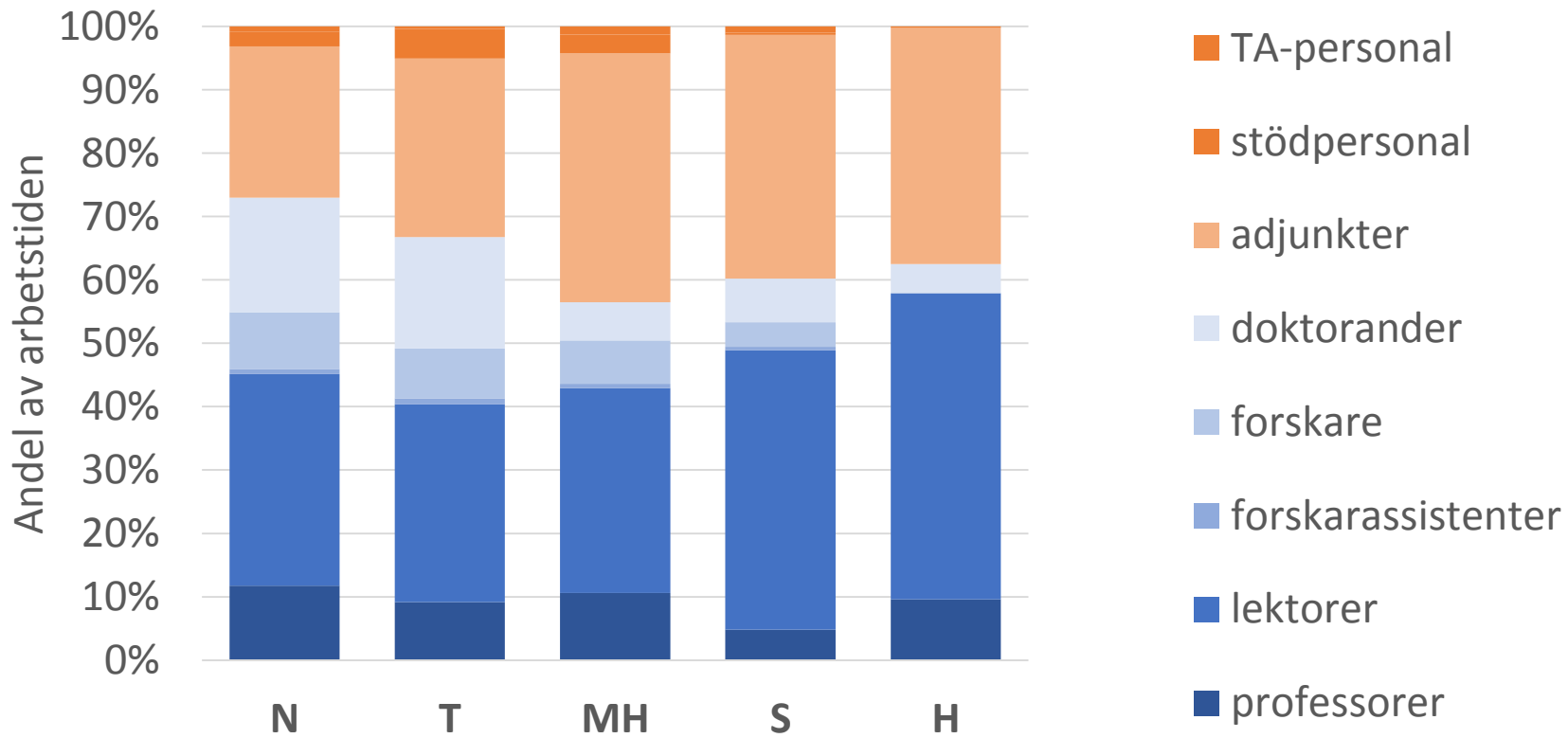
Högre andel adjunkter inom utbildningsvetenskap än samhällsvetenskap generellt

Relativ fördelning av anställningskategorier hos FoU-personalen. För åren 2012 och 2015. Källa: UKÄ/SCB

Lektorer och adjunkter utför stor andel av undervisningen

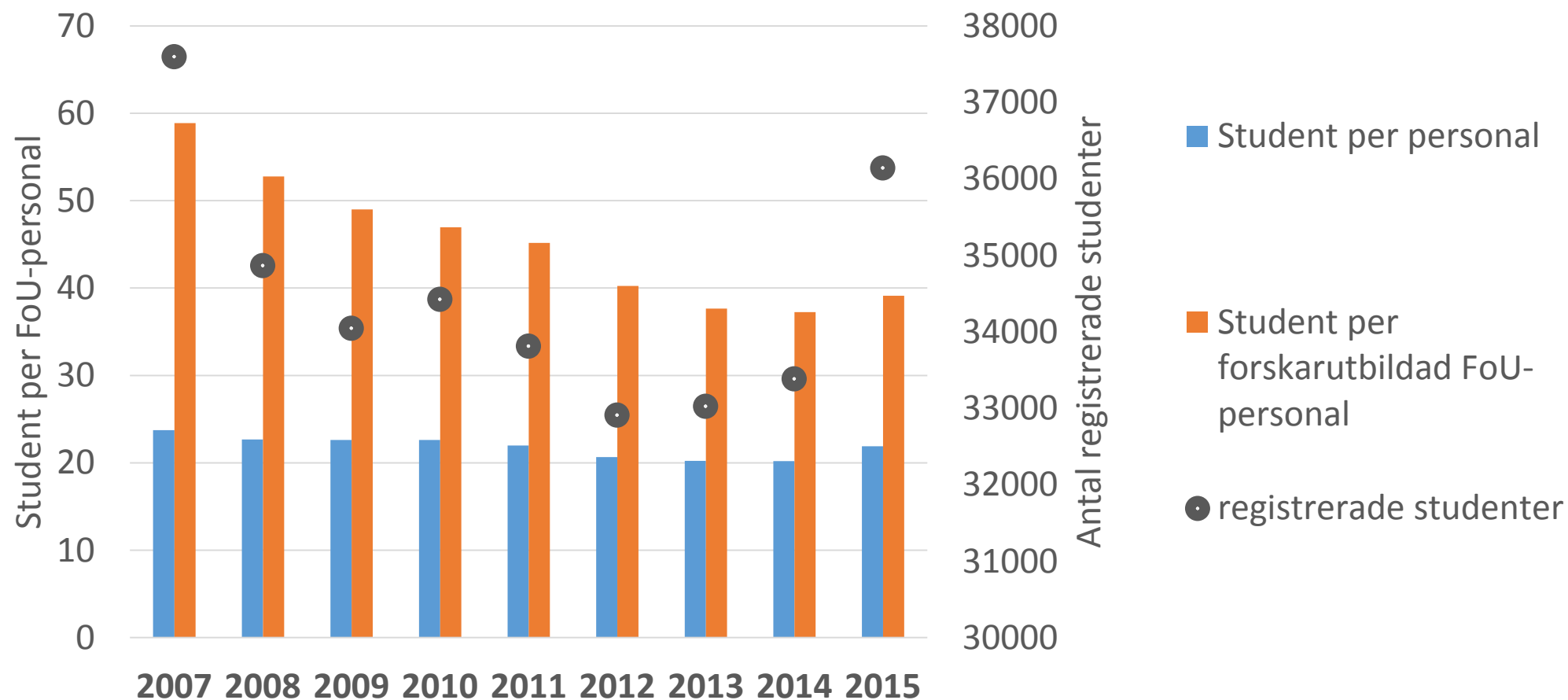
Fördelning av undervisningstiden (på grundnivå) mellan olika personalkategorier för de olika forskningsämnesområdena, 2015. Källa: SCB

Allt fler forskarutbildade per registrerad lärarstudent 2007 - 2014

- förändringen beror främst på att antalet registrerade studenter har minskat fram till 2014

Registrerade studenter på lärarprogram per personal inom utbildningsvetenskap Källa: UKÄ

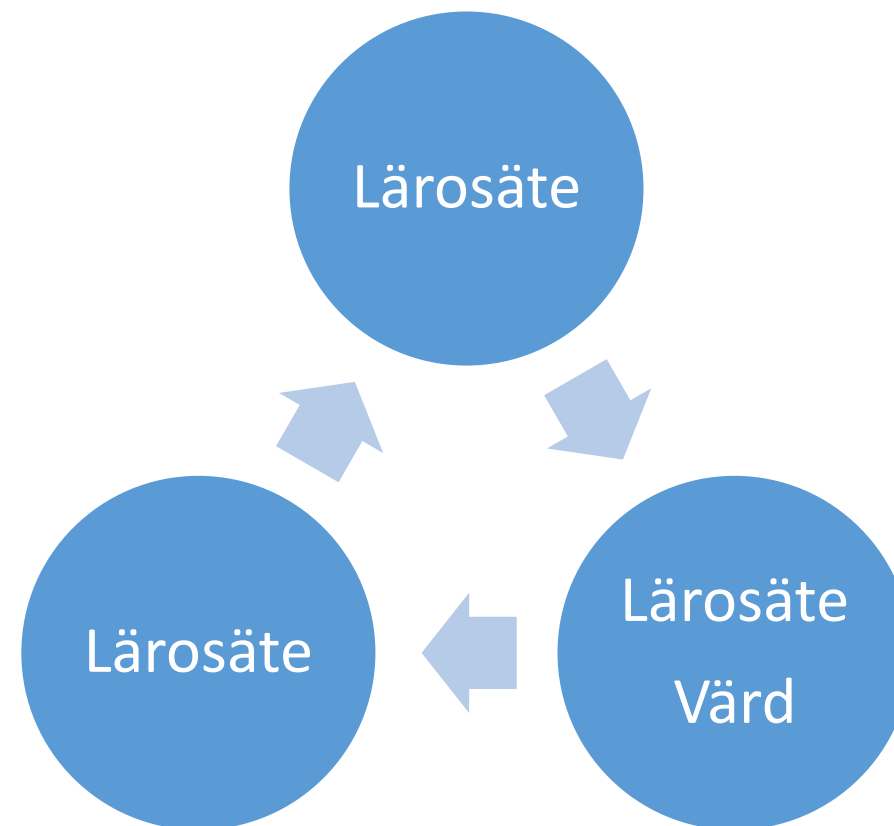

Modeller för forskarskolor

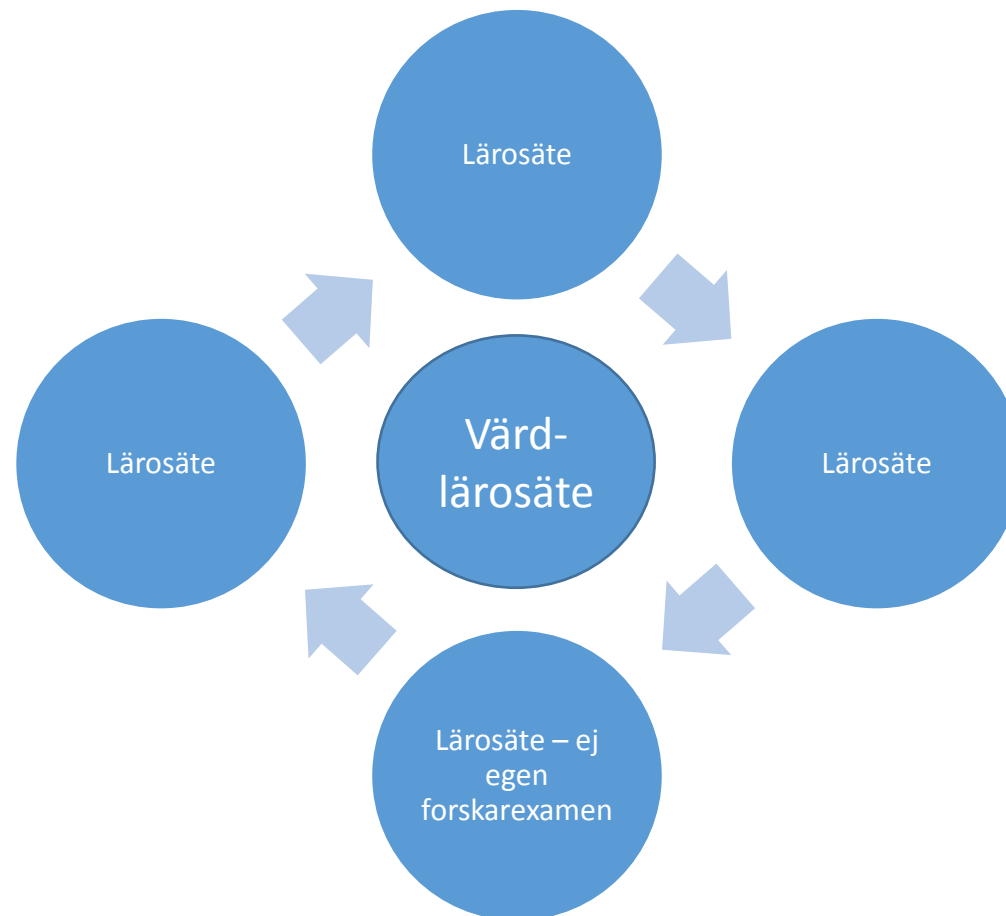
Lärosäten söker om forskarskola i samverkan

- Samtliga har forskarutbildningsrättigheter
- Specifik forskningsansats
- Doktorander antas och anställs vid de deltagande lärosätena
- Gemensamma profilkurser
- Lärare från deltagande lärosätena ansvarar för/ingår i kurser
- Handledare samt bihandledare vid de deltagande lärosätena ingår i handledarkollegium
- Disputation vid det lärosäte som antar doktoranden

Lärosäten går samman i konsortium

- Gemensam administration vid ett lärosäte
- Doktorander antas och anställs vid de deltagande lärosätena/värdlärosäte*
- Deltagande lärosäten samverkar i urval av doktorander
- Kurser och seminarier förläggs i huvudsak till koordinerande lärosäte
- Lärare från deltagande lärosätena ansvarar för/ingår i kurser
- Handledare samt bihandledare vid de deltagande lärosätena ingår i handledarkollegium
- Disputation vid det lärosäte som antar doktoranden/värdlärosäte

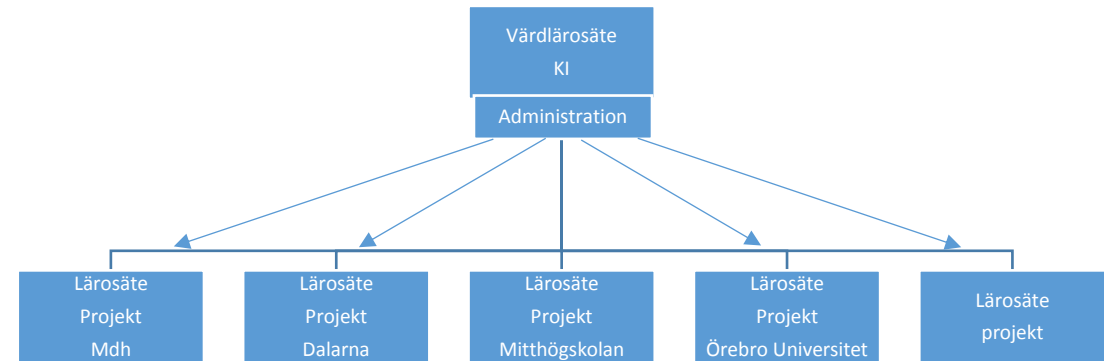

* Samtliga har ej forskarutbildningsrättigheter

Lärosäten går samman i konsortium – projekt på varje lärosäte

- Gemensam administration vid ett lärosäte
 - Styrgrupp – deltagare från samtliga lärosäten
 - Utbildnings/studieplan värdlärosätet
 - Gemensamma kurser och seminarier
- De centrala delarna i forskarskolan är dels ett obligatoriskt program för utbildning på forskarnivå, dels ett forskningsprojekt.
- Projekt och doktorander vid de olika lärosätena - alla har inte forskarutbildningsrättigheter
- Deltagande lärosäten samverkar i urval av doktorander
- Doktorander antas vid värdlärosäte
- Projekt utförs och finansieras vid deltagande lärosäten
- Doktorander finansieras av forskarskolan
- Kurser och seminarier förläggs i huvudsak till värdlärosäte
- Lärare från samtliga lärosäten ansvarar för/ingår i kurser
- Handledare samt bihandledare vid samtliga lärosäten ingår i handledarkollegium
- Disputation vid värdlärosäte - 86 doktorander 2000-2008

Exempel NVO

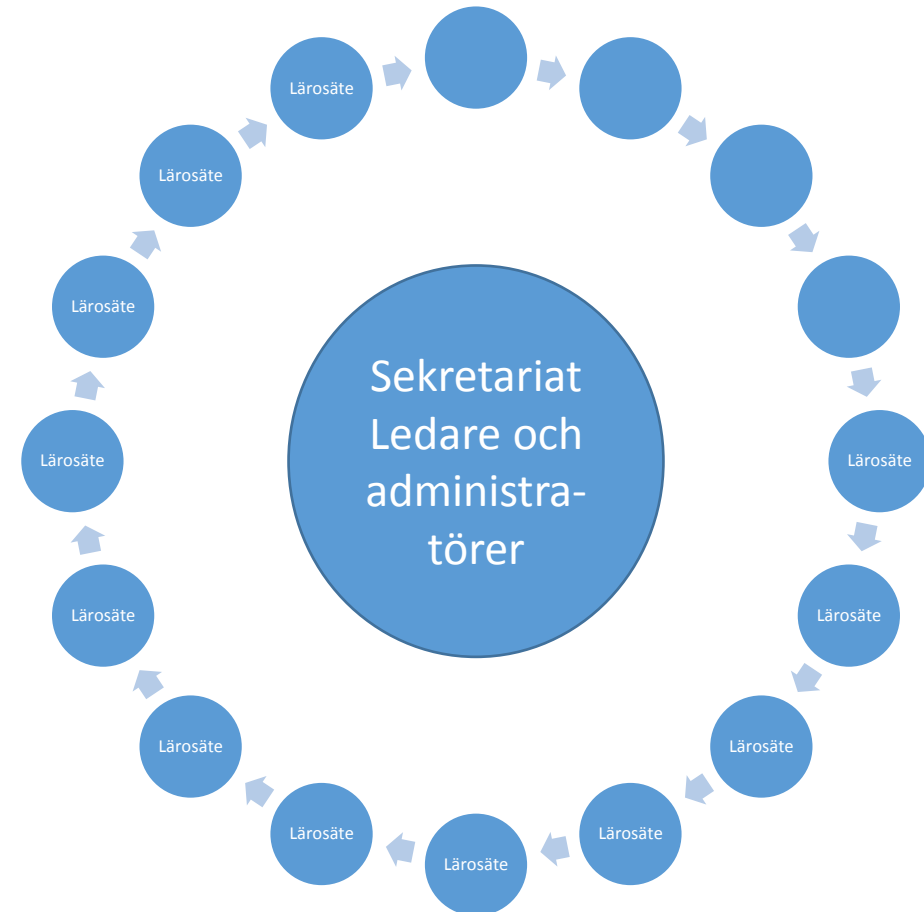

Nationella forskarskolan i vård och omsorg
(Health Care Sciences Postgraduate School)

Nasjonelt nettverk av samarbeidende institusjoner

- NAFOLs hovedmål er å styrke kvaliteten i alle typer lærerutdanning gjennom en målrettet, robust og langsiktig satsing på organisert forskerutdanning i et nasjonalt nettverk av samarbeidende institusjoner.
 - 17 norske høgskoler og universitet.
 - Per 16. mars 2017 - 94 aktive ph.d.-
 - Disse er spredt over fire kull (kull 5, 6, 7 og 8).
- Doktorander antagna ved lärosäten
- En kull 10-15 per år antas till NAFOL
- Del av forskarutbildning i NAFOL
- Ansvarig ledare vid varje lärosäte
- Administratör vid varje lärosäte
- Handledare kan vara från NAFOL och lärosätet
- NAFOL finansierar internationella vistelser för doktorander, speciella seminarier
- NAFOL skal ha et særlig ansvar for at ph.d.-stipendiater ved forskerskolen dyktiggjøres i formidling og kommunikasjon.

Exempel NAFOL

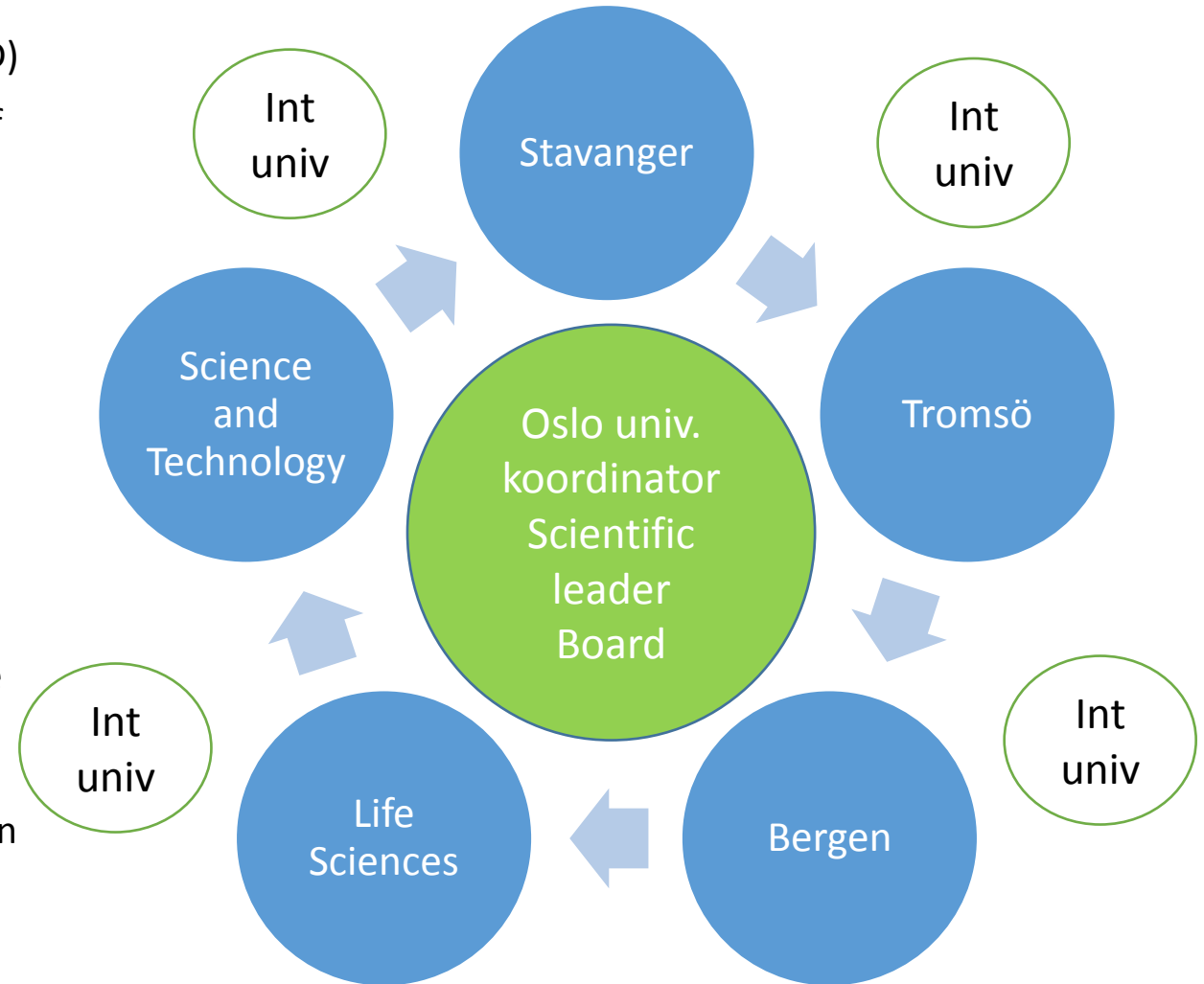
NAFOL er et prosjekt som ligger under [PRAKUT](#). PRAKUT er et femårig forskningsprogram som bygger på Praksisrettet FoU for barnehage, grunnsopplæring og lærerutdanning – PRAKSISFOU.

Partnerskap mellan ett mindre antal lärosäten

NATED - National Graduate School in Educational Research

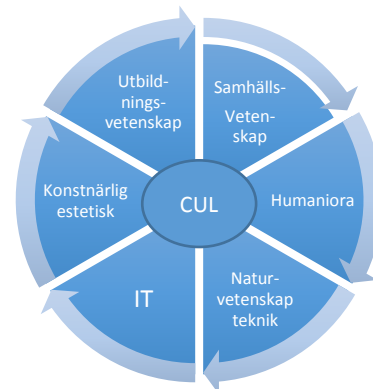
- Del av forskarutbildning
- The National Graduate School in Educational Research (NATED) is a partnership between six Norwegian universities and one university college. The school is co-ordinated by the Faculty of Educational Sciences, University of Oslo.
- Through a combination of network structures and thematic tracks, the school aims to provide PhD students with:
 - courses in research design, methodology and methods
 - specialized education and training in thematic fields central to educational knowledge
- **NATED educational mission**
- To give state of the art courses in research design and methodology
- To provide rigorous training in different methodological approaches
- To develop analytical skills in both quantitative and qualitative approaches
- To provide in-depth courses within selected themes
- To provide a research environment and a course programme in which all doctoral students have access to a high level of expertise in their research area
- To internationalise educational research in Norway in collaboration with key international partners
- To develop models for how educational research can be organized

Exempel NATED

Fakultetsgemensam forskarskola i utbildningsvetenskap – Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning, CUL, GU

- CUL ska främja utveckling av forskning knuten till lärarutbildning och pedagogisk yrkesverksamhet och verka för forskningsanknytning av den grundläggande lärarutbildningen.
- Det utbildningsvetenskapliga fältet omfattar de olika forskningsinriktningar och forskarutbildningsämnen (10) som knyter an till lärarutbildning .
- Till forskarskolan knyts företrädare från universitetets samtliga fakulteter som på olika sätt är engagerade i lärarutbildning och pedagogisk yrkesverksamhet.
- CUL består av en vetenskaplig ledare som har ett vetenskapligt råd till sin hjälp i arbetet. Rådet och den vetenskaplige ledaren har ett gemensamt verksamhetsansvar och rapporterar till dekanen.
- CUL ansvarar tillsammans med berörda fakulteter för antagning, studieplaner och uppföljning.
- Till forskarskolan antas doktorander med en lärarexamen - Studierna skall bedrivas på minst 50 % av heltid.
- Studietiden skall normalt vara 4 år på heltid, och 8 år på halvtid.
- Handledning – huvudhandledare värd fakultet, bihandledare annan fakultet, utbildningsvetenskap

- Vilka nya möjligheter skapar den stora satsningen att utveckla lärarutbildningens vetenskapliga grund?
- Hur kan vi optimera satsningen?
 - Finansiering
 - Organisation
 - Samverkan
 -
 -

Forskarskolor för anställda lärare inom lärar- och förskolläraryrket vid universitet och högskolor 2020-2023

Förberedelser
2017

Planering
Information
Omvärldsanalys
Statistik
Referensgrupp

Förberedelser
2018

Planering
Hearing
Konkreta förslag
Förankring

2019
Utlysning

Beredning
Besked
november

Start 2020

Välkomna till Resultatdialog 2017

Forskare som finansierats av UVK presenterar sina resultat

Stockholms universitet
Aula Magna

23-24 november 2017

VÄLKOMNA!!!!!!

Mer info på VR:s hemsida www.vr.se (juli-17)

Framtidens medborgare, lärare och och forskare!

